

Олександр МОРГУНОВ

ректор

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор,

полковник поліції

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ – ПРІОРИТЕТ УКРАЇНИ

Діти – це наше майбутнє, і їхня безпека має бути пріоритетом для всього суспільства. Це означає, що ми повинні створювати середовище, в якому діти відчують себе захищеними, щасливими та здоровими.

Існує багато факторів, які впливають на безпеку дітей, включаючи насильство, жорстоке поводження, знехтування, експлуатацію та нещасні випадки.

Насильство може бути фізичним, емоційним або сексуальним. Воно може мати руйнівний вплив на життя дитини, призводячи до проблем з психічним здоров'ям, труднощів у навчанні та проблем із поведінкою.

Жорстоке поводження – це будь-яка дія, яка завдає шкоди дитині або ставить її під загрозу. Це може включати фізичне насильство, словесні образи, залякування та ігнорування. Знехтування – це коли дитина не отримує необхідного догляду та підтримки. Це може включати нестачу їжі, одягу, житла, медичної допомоги та любові.

Експлуатація – це використання дитини для отримання вигоди. Це може включати сексуальну експлуатацію, рабство, примусову працю та торгівлю людьми.

Нещасні випадки – це основна причина смертності та травм у дітей. До них належать дорожньо-транспортні пригоди, падіння, утоплення та отруєння.

Варто наголосити, що права дітей мають бути гарантовані незалежно від місця проживання та наявності громадянства України та документів, що посвідчують особу. Це підтверджується позицією Європейського суду з прав людини, який обґрунтовує необхідність уникнення вакууму в системі захисту прав людини, гарантуючи всю територію однієї договірної сторони, навіть в межах іншої договірної сторони, зокрема через підпорядковані місцеві адміністрації [1].

Щоб захистити дітей від загроз, потрібно вжити комплексних заходів. Це включає:

- створення безпечних та сприятливих середовищ для дітей вдома, у школі та в громаді;
- надання дітям інформації та навичок, необхідних їм для того, щоб захистити себе;
- підтримку сімей, які борються з проблемами, такими як бідність,

насильство та зловживання психоактивними речовинами;

– притягнення до відповідальності тих, хто завдає шкоди дітям.

Безпека дітей – це спільна відповідальність. Ми всі можемо зробити свій внесок, створюючи більш безпечний та сприятливий світ для наших дітей.

Відповідно до конвенції про права дитини широкий спектр прав має кожна дитина віком до 18 років. Ці права можна розділити на кілька категорій:

1. Право на життя: держави зобов'язані забезпечувати виживання та здоровий розвиток дітей.

2. Право на ім'я та громадянство: кожна дитина має право на ім'я та громадянство.

3. Право на сім'ю: діти мають право на життя з батьками, наскільки це можливо.

4. Право на захист від жорстокого поводження, нехтування та експлуатації: держави зобов'язані захищати дітей від усіх форм насильства, шкоди та експлуатації [2].

Держави зобов'язані вживати всіх необхідних заходів для забезпечення безпеки прав дитини. Це включає в себе:

1. Розробку та впровадження законів та політик, що захищають дітей: закони повинні чітко визначати всі форми насильства, шкоди та експлуатації дітей, а також передбачати покарання за їх вчинення.

2. Створення служб підтримки дітей: діти, які стали жертвами насильства, нехтування або експлуатації, повинні мати доступ до служб підтримки, які допоможуть їм одужати та відновитися.

3. Підвищення обізнаності про проблему насильства над дітьми: важливо, щоб усі знали про проблему насильства над дітьми та про те, як його запобігти.

4. Залучення громад до захисту дітей: громади можуть відігравати важливу роль у захисті дітей, надаючи їм підтримку та повідомляючи про випадки насильства та нехтування [3].

Комісарка Ради Європи з прав людини Дуня Міятович напередодні Всесвітнього дня дитини дійсно приділила увагу проблемам захисту прав дітей в умовах збройного конфлікту в Україні. Вона зосередила свою увагу на таких аспектах:

1. Необхідність негайного припинення війни та початку мирних переговорів.

2. Забезпечення безпечного доступу гуманітарної допомоги до дітей, які постраждали від конфлікту.

3. Роль міжнародних організацій у захисті прав дітей в Україні.

4. Важливість притягнення до відповідальності тих, хто несе відповідальність за воєнні злочини та порушення прав людини.

5. Забезпечення права дітей на освіту.

Пані Міятович також закликала міжнародну спільноту не забувати про дітей України, які є одними з найвразливіших жертв цієї війни. Важливо зазначити, що проблема захисту прав дітей в Україні є надзвичайно гострою. За даними ООН, з 24 лютого 2022 року в Україні загинули або отримали поранення понад 1400 дітей. Мільйони дітей змушені були тікати від війни разом з сім'ями або самотійно. Це призвело до роз'єднання сімей, втрати домівки та майна, а також до серйозних психологічних травм у дітей. Держава, міжнародні організації та громадянське суспільство роблять усе можливе, щоб захистити права дітей в Україні. Однак війна триває, і неповнолітні й надалі залишаються одними з її найвразливіших жертв [4].

Важливу роль у відстоюванні прав дітей, безумовно, відіграє належний правозахист та взаємодія задля ефективного вирішення проблемних питань у сфері охорони дитинства [5]. Незмінним вектором правозахисту дітей має бути принцип якнайкращого забезпечення інтересів кожної дитини, цінність заслуховування думки дітей, практична реалізація засад дружнього до дітей правосуддя, розбудова нової системи правозахисту, з урахуванням викликів воєнного часу, що гарантуватиме щасливе дитинство і впевнене майбуття.

Список використаних джерел

1. Ніколайчук С. Захист прав дітей в умовах воєнного стану: проблеми теорії і практики. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. URL : https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/02/NV_4/NV_4-2022-94-105.pdf.
2. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. Ратифіковано Постановою ВР № 789-ХІІ від 27.02.1991 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
3. Факультативний протокол до Конвенції ООН про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах. Документ 995_795, чинний, поточна редакція. Ратифікація від 23.06.2004 р., підстава – 1845-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795.
4. Новини та події. Комісар ради Європи з прав людини Дуня Міятович. URL : https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/upovnovazhenij-dmitro-lubinec-proviv-zustrich-z-komisarom-radi-yevropi-z-prav-lyudini-duneyu-miyatovich.
5. Захист і підтримка дітей, які постраждали від війни в Україні, повинні бути головним пріоритетом. URL : <https://www.hsa.org.ua/blog/zahyst-i-pidtrymka-ditej-yaki-postrazhdaly-vid-vijny-v-ukrayini>.